

't ROS BIEKE

Een uitgave van de Koninklijke Imkervereniging De Rosse Bie v.z.w.

Jaargang 47 nr.: 5

september - oktober 2023

Verantw. Uitgever : H. Braet

Oude dijk 35

2300 Turnhout

Inhoud

Van de bestuurstafel

Regelgeving voor vorming

Friponil

Lidgeld voor 2024

Te noteren

Ledenvergaderingen.

Activiteiten 2023

Gezegde

Maak deze herfst je tuin voorjaarklaar

⌘⌘⌘⌘⌘⌘⌘

Afbeeldingen

Honingbij op gele kornoelje

Trilgras

Regenworm : helper in de tuin

Ideale slakkenverdelger

Crocus

Planten van bollen

Crocussen in pot

Honingbij op Echinaceae

Overname van artikels is toegestaan mits schriftelijke toelating.

NIEUWSBRIEF VBI   Nr 9/2023

**Nieuwe regelgeving voor vorming
in voege op 1 Januari 2024.**
(cursussen en voordrachten)

De vorming van de imkers wordt in belangrijke mate gesubsidieerd door de dienst Landbouw & Visserij. De gelden komen uit Europese en Vlaamse middelen. In 2022 werd er een hervorming tegen 2024 aangekondigd. 2023 was vooropgesteld als overgangsjaar. De hervormingen zijn het gevolg van de nood aan een ruimer en kwaliteitsvol onderwijs.

Ook de richtlijnen van Europa dienen gevolgd te worden. De gesubsidieerde vorming van de imkerij blijft mogelijk maar er zijn dus nieuwe criteria van toepassing.

Alle bestaande erkenningen van de scholingscentra vervallen.

Enkel de centra die een audit ondergaan hebben op hun activiteiten kunnen opnieuw een erkenning aanvragen. Het Vlaams Bijeninstituut heeft anticiperend gewerkt op de verwachte ontwikkelingen. Het kwaliteitslabel QFOR voor ons scholingscentrum werd in april na een gunstige audit behaald.

Eveneens worden alle registraties van leerkrachten op 1 januari ingetrokken. De docenten imkerij zullen zich opnieuw dienen te registreren. Voor de leerkrachten verschijnt volgende week een extra nieuwsbericht.

De focus van de nieuwe vorming komt te liggen op het verhogen van de kwaliteit van het cursusaanbod en op een nauwere samenwerking tussen de actieve dienstverleners.

Wij houden u verder op de hoogte aangaande de nieuwe ontwikkelingen.

Met vriendelijke groeten,

René De Backer
Voorzitter

Luc Pauwels
Hoofd Vorming & Ondersteuning

Met vriendelijke groeten, Het VBI-team
Het Trojaanse paard en Fipronil

Het Trojaanse paard en Fipronil

10/10/2023

Het aantal waarnemingen van Aziatische hoornaars in Vlaanderen is dit jaar weer aanzienlijk toegenomen. Dit blijkt uit een afbeelding met de status van het aantal waarnemingen van nesten en individuen in oktober 2023 die te vinden is op Vespawatch.

Deze toename baart veel imkers zorgen. Op dit moment is het gebruik van lokpotten eventueel gecombineerd met de triangulatie methode (opsporen van nest door middel van zender en ontvanger) nog steeds de meest efficiënte methode om nesten van Aziatische hoornaars op te sporen en te bestrijden.

In sociale media steekt de methode van het “Trojaanse paard” opnieuw de kop op. De werkwijze bestaat uit het coaten van een hoornaar met insecticide. De hoornaar zou dan terug keren naar het nest en het nest aldus vernietigen. Sommige imkers slaken een zucht van verlichting want een oplossing is in zicht. Onterecht; de methode is bijzonder schadelijk en is bovendien strikt verboden.

De toxische lokstof dat aangeprezen wordt is Fipronil, een stof die ook commercieel verkrijgbaar is en gebruikt wordt voor vlooiën- en luizenbestrijding bij honden en katten. Laat nu net Fipronil behoren tot de meest toxische actieve stoffen voor honingbijen!

Het ene gif is het andere niet.

Keukenzout kan een vergif zijn voor mensen. Niettegenstaande dat we zout doen op de aardappelen en op het eitje dat we ‘s morgens eten. De LD50 waarde voor zout is 3000mg/kg. Wat wil zeggen dat als je 100 mensen die 70kg wegen 210gr zout laat eten, de helft van die mensen sterven. Maar als je echter geen zout meer zou opnemen ga je ook dood. Alles hangt af van de hoeveelheid en de giftigheid.

In tegenstelling tot zout wat in de natuur in grote hoeveelheden voorkomt is Fipronil bedoeld als een gifstof. Het is verre van onschuldig. De LD50* voor Fipronil bij honingbijen is 5,9 nanogram (we lezen dus 0,000.000.005 gram!) bij contact en 4,2 nanogram bij orale opname (Wilmart et al., 2021).

We spraken over keukenzout. Een piepklein zoutkorreltje heeft een gewicht van 0,12 milligram. Deze zoutkorrel (0,12 milligram) als Fipronil kan 24 duizend bijen doden.

Vanwege de aanwezigheid van Fipronil in Europese bijenwasstalen en de hoge toxiciteit van deze stof voor honingbijen, is een actielimiet van 0,010 mg/kg was voorgesteld ter bescherming van de gezondheid van honingbijen (Wilmart et al., 2021). Wat betreft honing is de maximale residulimiet (MRL **) voor Fipronil vastgesteld op 0,005 mg/kg ter bescherming van de consument (Advies 18-2018).

Fipronil is extreem giftig en bevat kankerverwekkende / mutagene stoffen daarom voor vele toepassingen verboden in Europa sinds 2017.

Vergeet niet dat weinig

Fipronil in 2017 in Nederland aanleiding was van het vernietigen van miljoenen kippen. ***

Zelfs het gebruik als vlooiemiddel wordt in vraag gesteld. Blijkt dat honden met vlooienslangen best niet meer in de natuur uitgelaten worden. Zie alarmerende berichten over Fipronil in de natuur ****.

De hoornaar met het troyaanse paard.

Gecoate hoornaars kunnen onderweg sterven aan het insecticide. De hoornaar kan eerst ook nog even een bijenvolk benaderen om eiwitten te gaan halen. Daarvoor is ze tenslotte op rooftocht. De bij die ontsnapt aan de aanval maar aangetast wordt heeft een nefast gevolg voor gans het bijenvolk. Kortom, de gecoate hoornaar is een gifbom voor de natuur. Niet voor niets is dit streng verboden.

En die andere gifstoffen?

Is de chemische bestrijding van nesten met Permas D dan onschuldig? Absoluut niet. Permas D bevat 0,75 % Permethrin (rest is vulstof) en dat is ook een gifstof, maar niet zo giftig als Fipronil. (LD50 voor warmbloedige 2gr/kg). Gezien deze stoffen de natuur minder belast wordt ze door de overheden toegestaan.

symbool in de technische fiche van Parmas-D

Permas-D is uiterst giftig voor het aquatisch milieu, dat laat ons de technische fiche weten.

Daarom nemen verdelgers maatregelen en is men op zoek naar alternatieve verdelgingsmethoden.

Besluit. Het is te mooi om waar te zijn. Met dit systeem gaan we van kwaad naar erger.

*LD50 staat voor “Lethal Dose 50” en is een term die wordt gebruikt in de toxicologie. Het verwijst naar de hoeveelheid van een stof die nodig is om de dood van 50% van een testpopulatie te veroorzaken. De LD50 wordt meestal uitgedrukt in milligram per kilogram (mg/kg) lichaamsgewicht. Het is een maatstaf voor de toxiciteit van een stof en wordt gebruikt om de potentiële schadelijkheid ervan te beoordelen. Een lagere LD50-waarde geeft aan dat een stof giftiger is, terwijl een hogere LD50-waarde duidt op een lagere toxiciteit. Het is belangrijk op te merken dat de LD50-waarde kan variëren afhankelijk van het organisme dat wordt getest en de manier waarop de stof wordt toegediend.

** Een MRL (Minimal Risk Level) is een schatting van de dagelijkse menselijke blootstelling aan een gevaarlijke stof die waarschijnlijk geen merkbaar risico op nadelige effecten met zich meebrengt. Het wordt gebruikt om de toxiciteit van een stof te beoordelen en om veiligheidsnormen vast te stellen. Een MRL in functie van toxiciteit houdt rekening met de potentiële schadelijke effecten van een stof op het menselijk lichaam en bepaalt het niveau van blootstelling dat als veilig wordt beschouwd. Het doel is om ervoor te zorgen dat de blootstelling aan gevaarlijke stoffen binnen aanvaardbare grenzen blijft om de gezondheid van mensen te beschermen.

*** Celstraffen geëist in fipronilaffaire: ‘Miljoenen kippen zinloos gestorven’ | RTL Nieuws

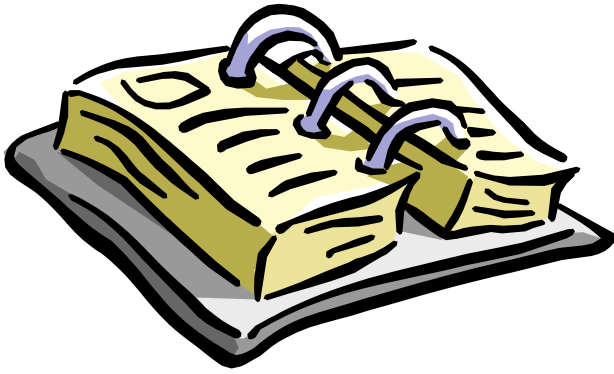
**** Honden brengen verboden bestrijdingsmiddelen in het milieu.

Erik Goris
Diensthofd Bijengezondheid VBI

Lidgelden voor 2024

- ***VBI: Vlaams Bijeninstituut; KonVIB: Koninklijke Vlaamse Imkersbond; APIF: Antwerpse Provinciale Imkers Federatie (vroeger : AVIB)***

Tarieven voor het lidgeld 2024 zullen vermoedelijk aangepast worden zie hiervoor het volgend Ros Bieke(eind november)

Tip:

Om het niet te vergeten,
Noteer nu op uw kalender
en / of agenda.

TE NOTEREN

De ledenvergadering van **donderdag 9 november 2023**
vervalt

**Op donderdag 14 december 2023 ; Ledenvergadering :
Suikerdeeg maken**

In de Klein Engeland hoeve (Slingerlokaal) om 19 uur

Voor de volgende ledenvergaderingen zijn eventueel vernieuwende ideeën
welkom. Graag wat inbreng van de leden.

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert
in zijn platteland

Datum	Activiteiten 2023 - 2024
do. 09 nov.	Ledenvergadering : Vervallen
do. 14 dec.	Ledenvergadering : Suikerdeeg maken
di. 06 feb. 2024	Bestuursvergadering
do. 08 feb. 2024	Algemene ledenvergadering / Etiketten maken
zo. 17 mrt. 2024	Plantenruil en Bijenmarkt

Geregde

De "honeymoon" is de periode waarin de bruid geloof hecht aan het woord van eer van de bruidegom.

Anoniem Engels citaat

Maak deze herfst je tuin voorjaarklaar

Door Jasmine 29 sep '23

Wist je dat de herfst ook wel ‘het vergeten tuinseizoen’ wordt genoemd? Het is een prima tijd om nieuw groen in de grond te stoppen. Waarom is het goed om te tuinieren wanneer de bladeren vallen? En hoe pak je dat aan? Dat lees je in dit artikel uit De Standaard : Wetenschappen.

Kom je in het voorjaar wel eens in een tuincentrum? Dan is je waarschijnlijk opgevallen dat allerlei tuinplanten in bloei staan. Maar eigenlijk is dit niet natuurlijk. Tot zo'n dertig jaar geleden was niet het voorjaar, maar het najaar hét plantseizoen. Dat lijken we massaal te zijn vergeten.

Suzanne van Straaten, mede-oprichter van de biologische plantenwebshop, frist graag ons geheugen op: “Met de industrialisering en de vondst van de Nederlandse gasbel en daarmee de komst van goedkoop gas ontstonden decennia geleden veel sierteeltkassen. Mensen zijn steeds meer in gaan grijpen in het proces van planten telen. Ook met kunstmest en pesticiden stuwen we de groei van planten vooruit, vóórdát het hun natuurlijke tijd is om te groeien. Terwijl planten juist langer de tijd nodig hebben om sterke wortels te ontwikkelen die voor jarenlange groei en bloei zorgen.”

Zo verminder je verhuisstress bij je planten

Als we de natuur haar natuurlijke gang laten gaan, krijgen we daar planten voor terug die steviger in de aarde staan én langer mee gaan. “De belangrijkste wens van planten is een gezonde wortelkluit”, vertelt Suzanne. “Om jaar na jaar gezond te kunnen groeien en bloeien, hebben planten ruimte nodig. Als hun wortels lekker diep en wijd de grond in kunnen groeien, kan de plant beter bij water en voedingsstoffen.” Dat stevig wortelen heeft niet alleen ruimte, maar ook tijd nodig. Dat is een belangrijke reden om planten in het najaar in de volle grond te zetten, zodat ze een voorsprong hebben.

Maar er is nog een reden waarom het najaar het meest logische plantseizoen is. Suzanne: “Planten komen het liefst met hun wortels in warme en vochtige grond terecht. In het najaar is de grond nog warm van de zomer en vaak ook vochtig.” Wie in het vroege voorjaar gaat tuinieren, bezorgt planten een shock door ze in bodem te zetten die nog koud is van de winter. Bovendien zijn de lentes en zomers steeds droger, waardoor planten meteen extreme omstandigheden voor hun kiezen krijgen.

Niet alleen mensen, maar ook planten hebben last van verhuisstress. “Als je planten in het voorjaar verhuist, moeten ze eerst de verhuizing te boven komen. Terwijl planten die al sinds het najaar hebben kunnen wennen aan hun nieuwe omgeving, in het voorjaar meteen de energie hebben om de hoogte in te groeien”, zegt Suzanne. Met deze voorsprong krijgt jouw tuin een stuk sneller kleur in het vroege voorjaar. Hoeveel sneller, dat hangt sterk af van het weer. Maar één ding is zeker: “Geef planten de tijd om te wortelen en je zult zien dat ze veel voller groeien”, aldus Suzanne.

Voer voor vroege vogels

Dat vroege groen brengt niet alleen vroeg in het voorjaar kleur in je tuin, maar ook voedsel voor dieren. Na de winter zijn veel insecten en vogels hongerig op zoek naar iets te eten. “Vooraf vroeg bloeiende voorjaarsbollen hebben een belangrijke functie”, zegt Suzanne. “Biologische bloembollen” als krokussen, sneeuwroem en botanische tulpen kunnen vanaf februari al bloeien. De eerste bijen die ontwaken halen hier hun energie uit om verder te vliegen.’

Bloembollen zijn bij uitstek in het najaar te planten. Net als heesters en bomen. Die plant je het liefst half november, dan zijn de sapstromen tot rust gekomen. Kies bij voorkeur voor bessendragende heesters, zo hebben de vogels wat te snoepen. Suzanne: “De gele kornoelje is een van de vroegst bloeiende heesters, soms verschijnen er in februari al gele bloemen op de kale takken. Daarna komen er rode vruchten aan, die eetbaar zijn voor vogels.” Andere vroege bloeiers (april) zijn het gebroken hartje, vergeet-mij-nietje en nagelkruid.

Nog een tip van Suzanne om dieren in je tuin zo goed mogelijk te dienen: “Zorg voor een zo breed mogelijke bloeiboog, dat betekent dat je op ieder moment in het jaar iets in je tuin hebt staan dat voedsel geeft aan insecten en ander gespuis.”

De gele kornoelje bloeit extra vroeg: hongerige bijen smullen ervan

| Foto: Sprinkl

Winterharde planten

Leuk dat tuinieren in het najaar, maar je wilt natuurlijk wel dat

je kersverse planten de winter overleven. Daarom is het goed om te kijken welke soorten je plant. Suzanne: "Alle vaste planten zijn winterhard en kunnen in het najaar de volle grond in. Let wel op: er is een schaal van winterhard. We merken bijvoorbeeld dat droppplanten en zonnehoed het soms moeilijker hebben in de winter. Maar dat zijn uitzonderingen, de planten die we in het najaar in het assortiment hebben, gaan jaar na jaar mee."

Een paar voorbeelden:

Wilde akelei: deze inheemse bosplant weerstaat met gemak strenge vorst. In het voorjaar krijgt de plant sierlijk groen blad waar paarse bloemetjes bovenuit steken.

Dubbelloofvaren: een inheemse varen die ideaal is voor schaduwtuinen, maar ook nog blij wordt van wat zon. Voordeel is dat deze winterharde plant het hele jaar door groen blijft.

Trilgras: dit inheemse gras begint bij een klein briesje al te trillen. Het gras bloeit al vanaf mei en vormt dan mooie pollens waar veel vlinders en bijen op af komen. In de winter kleurt deze plant mooi groen-geel-bruin.

Trilgras staat ook in de winter
mooi in je tuin
| Foto: Sprinklr

Een gezonde start

Zitten de bollen en planten in de
grond? Dan kan je een paar
dingen doen om ze een
vliegende start te geven:

Voeding:

“Een gezond bodemleven is het allerbelangrijkst voor een gezonde groei van planten”, zegt Suzanne. “Of de bodem in jouw tuin gezond is, kun je aflezen aan het leven wat je erin ziet. Hoe meer leven, zoals wormen, hoe beter. Gebeurt er weinig onder de grond? Dan kun je wat bijsturen voor een gezonde start. Bijvoorbeeld door een laagje mulch aan te brengen, dat is het bedekken van de aarde met plantaardige resten. De voedingsstoffen uit de mulch worden in de bodem opgenomen en het laagje zorgt ervoor dat de aarde minder snel uitdroogt. De ideale manier om te mulchen? Gevallen herfstbladeren rondom je planten vegen!”

Water:

Mocht er in het najaar weinig
regen vallen, dan is het goed om
je planten de eerste weken na
aanplant water te geven.
Suzanne: “Zeker bij hun start
hebben ze een vochtige bodem
nodig. Of de aarde vochtig
genoeg is, kun je heel
gemakkelijk voelen door een
vinger erin te steken.”

Hoe meer leven (wormen!), hoe gezonder de bodem

| Foto: Sprinklr

Het seizoen van de luie tuinier

Na deze minimale inspanningen zit jouw werk erop. Het najaar is het dan ook hét seizoen voor de luie tuinier. Sterker nog, bovengronds valt er verder weinig te tuinieren en ondergronds wil de natuur liever niet gestoord worden: wortels zijn zich aan het ontwikkelen en gaan een relatie aan met het bodemleven. Daar moet je niet tussen willen komen.

Heesters en bomen die al in je tuin stonden, kun je in het najaar eventueel wat terug snoeien. Van najaarsbloeiers kun je de knoppen af halen, zodat ze hun energie steken in meer bloei in plaats van zaad ontwikkelen. Ook bollen hoef je niet te verzorgen als ze eenmaal zijn opgekomen: laat ze lekker afsterven en in de grond zitten. Je zult zien dat ze in het voorjaar gewoon weer opkomen.

“Ik hou van het mooie winterbeeld van mijn tuin”, zegt Suzanne.

“Uitgebloeide grassen vind ik bijvoorbeeld prachtig, die laat ik lekker staan. En hoe meer dode bladeren en takjes ik laat liggen, hoe meer plekjes dieren hebben om zich te verschuilen.”

Laat je tuin vooral

verrommelen, daar zijn dieren dol op

| Foto: Piotr Laskawski via Unsplash

De 10 meest gestelde vragen over bloembollen

In de herfst plant je bloembollen om met een beetje geluk in januari al sneeuwkllokjes in je tuin te zien. Daarna volgen o.a. de krokussen, irissen en tulpen! Zo heb je al vroeg een kleurrijke en fleurige tuin. Wil je ook met bloembollen aan de slag, maar weet je niet zo goed hoe? Lees hier de 10 meest gestelde vragen over bloembollen.

1. Wanneer moet ik bloembollen planten?

Voorjaarsbloeiende bloembollen zoals tulpen, narcissen en hyacinten plant je in het najaar, vanaf september tot december, vóór de eerste nachtvorst. Ook vroege bloeiers zoals sneeuwkllokje en irissen plant je in het najaar. Zomerbloeiende bloembollen zoals dahlia's en calla's plant je in het voorjaar, zodra de kans op nachtvorst voorbij is.

2. Hoe plant ik bloembollen?

Maak eerst de aarde goed los met een spade op de plaats waar de bloembollen komen. Dan is de aarde makkelijk bewerkbaar.

Graaf een gat met een spade of een bollenplanter.

Plant de bloembollen in het gat met de punt omhoog en de bolle kant naar beneden.

Maak het gat dicht met de uitgegraven aarde en druk het wat aan.

3. Wat is de beste plantafstand en plantdiepte om bloembollen te planten?

Er is een ezelsbruggetje om te onthouden hoe diep en hoe ver uit elkaar je bloembollen plant. Houd voor de plantafstand 3x de breedte van de bol aan, en houd voor het planten ook 3x de hoogte van de bol aan. Tulpen van 5 centimeter moeten dus 15 centimeter diep en 15 cm uit elkaar worden geplant.

4. Kan ik bloembollen in potten planten?

Bloembollen kunnen prima in potten worden geplant. Het is belangrijk dat de pot diep genoeg is, en dat er een gat onderin zit, zodat het teveel aan water kan weglopen. De pot moet minimaal drie keer de hoogte van de bloembol hebben.

Leg onderin de pot een laag oude potscherven, hydrokorrels of grind voor een goede waterafvoer.

Strooi een laag potgrond over de potscherven, hydrokorrels of grind.

Plant de bloembollen in de potgrond. Voor een kleurrijk resultaat gebruik je extra veel bloembollen. Ze kunnen dichter op elkaar geplant worden dan in de tuin; maximaal een boldikte uit elkaar.

Doe bovenop de bloembollen een laag potgrond en druk dit stevig aan.

Geef als laatste stap wat water.

Zorg ervoor dat de potten worden beschermd tegen strenge vorst. Dit doe je door stro of noppenfolie om de pot te doen. Je kunt ze gedurende de vorstperiode ook in de schuur zetten.

5. Wat is lasagnebeplanting?

Lasagnebeplanting is een manier om bloembollen te planten die ook wel etagebeplanting genoemd wordt. Het betekent dat bloembollen in laagjes boven op elkaar worden geplant, net als een lasagnerecht of de etages van een flat. De laatbloeiende bloembollen komen onderin en de vroegbloeiende bloembollen bovenin. Doordat de bloembollen in laagjes van juiste bloeivolgorde worden geplant, bloeien de vroegbloeiers, zoals krokussen, als eerste. Daarna volgen de bloembollen die op een later moment bloeien, zoals hyacinten en tulpen. Deze opvolgende bloei zorgt ervoor dat je extra lang kunt genieten – van januari tot soms wel in mei.

6. Welke grond hebben bloembollen nodig?

Bloembollen groeien en bloeien eigenlijk in elke grond, zolang de grond maar goed water doorlaat. In het eerste jaar is bemesten niet nodig omdat alle groeistoffen in de bloembol zitten.

7. Moet ik de bloembollen na het planten water geven?

Geef de voorjaarsbloeiende bloembollen meteen na het planten water. Zo worden ze aangespoord om wortels te maken. Hoe eerder de wortels gevormd zijn, hoe beter de bloembol tegen kou en vorst kan. Bloembollen in potten hebben in de periode na het planten ook nog water nodig omdat de grond in potten sneller uitdroogt. Zomerbloeiende bloembollen hebben direct na het planten extra veel water nodig. Houd de grond in de tuin of in de potten/plantenbakken na het planten vochtig.

8. Komen mijn bloembollen volgend jaar weer op?

Bloembollen zijn onderverdeeld in drie soorten: enkeljarige, meerjarige en verwilderingsbollen. Enkeljarige bollen bloeien het eerste jaar op hun allermooist, en komen het volgende jaar ook nog op. Na verloop van tijd is de bloei over. Meerjarige bollen zijn bloembollen die meerdere jaren achterelkaar bloeien. Verwilderingsbollen komen ook ieder jaar terug, maar breiden zich ook nog eens uit.

9. Kan ik bloembollen bewaren?

Het beste is om de bloembollen zo snel mogelijk te planten. Als dit niet kan dan kun je de bloembollen even op een droog en koel plekje bewaren, zoals in de garage of kelder. Houd goed in de gaten of er door de hoge luchtvochtigheid schimmel op de bloembollen groeit. Als dit gebeurt dan kun je de bloembollen het beste even laten drogen en direct daarna in de tuin planten.

10. Kunnen bloembollen tegen sneeuw?

Sneeuw is geen probleem voor bloembollen. Sneeuw isoleert juist tegen de vorst en daarmee worden de bloembollen beschermd.

Tekst en beeld: iBulb, www.bulb.com

